

ŚLEDZTWO ZE SŁUCHANIEM I ROZPRAWĄ

Czyje rzeczy leżały w piecu?

45 MIN

na podstawie książki „Niezwykłe przygody małej poszukiwaczki skarbów” — Joanna Wiśnios

Karta dla nauczyciela · Pełna lekcja z tekstem w ręku · 8–11 lat

W pakiecie: warianty: 45 · 45 · 30 min · audio: 2 segmenty · karta pracy: wersje A, B, C, S · tekst do czytania

Cel główny

Uczniowie składają wskazówki rozsiane po opowieści w odpowiedź, czyje rzeczy leżały w skrytce w piecu, i odrzucają trop, który tylko wygląda na pewny.

Cele szczegółowe – uczeń:

- wysłucha opowieści w dwóch częściach i wyłapie wskazówki ze swojego zakresu
- pytaniami „tak albo nie” ustali razem z klasą, co może leżeć w skrytce
- znajdzie w tekście wskazówki ze swojego zakresu, wpisze je na oś czasu i wybierze najmocniejszą na rozprawę
- jako adwokat obroni trop albo jako przysięgły oceni go, powołując się na wskazówkę z opowieści
- napisze jednym zdaniem, komu Marzenka powinna oddać skrzyneczkę, i poda powód z opowieści

Zagadnienia kluczowe

wnioskowanie · uważne słuchanie · pamięć · historia

Materiały

- tablica i kreda albo marker
- telefon lub komputer z głośnikiem do nagrania
- wydruk karty dla ucznia — po jednej na ucznia
- ołówki albo długopisy
- kartka z zeszytu dla każdego ucznia i pudełko albo koszyk na liściki
- egzemplarz książki do pokazania, jeśli go masz

Przed zajęciami

Nie musisz znać książki. Streszczenie: dziesięcioletnia Marzenka mieszka z rodzicami w starej kamienicy i marzy o znalezieniu skarbu. Przeszukała już strych i piwnicę, a w piwnicy przyłapała ją sąsiadka, stara pani Józia, i zabrała do siebie na sałatkę. Nagranie zaczyna się przy herbacie u pani Józi. Nagranie jest na stronie pakietu — otwórz ją przed lekcją na telefonie albo komputerze i sprawdź dźwięk na sali. Dowody rzeczowe i rozwiązanie czytasz sama na głos; ich tekst jest w tej karcie, w krokach, w których je czytasz. Jeśli masz egzemplarz książki, pokaż go; jeśli nie, pokaż okładkę z ekranu ze strony pakietu. Wydrukuj kartę dla ucznia — po jednej na ucznia; jest w niej tekst obu części opowieści i Teczka śledczego. Plik ze wszystkimi wersjami karty pracy drukujesz tylko wtedy, gdy różnicujesz. Karty rozdajesz dopiero po dowodach rzeczowych, żeby nikt nie zajrzał do tekstu w czasie zgadywania.

Przebieg — 45 min

1	0′	Cztery zespoły, cztery zakresy	ROZMOWA
2	3′	Część 1 — Herbata i dziewczynka sprzed wojny	SŁUCHANIE
3	7′	Oś czasu kamienicy	ROZMOWA
4	10′	Część 2 — Piec, który ma iść do rozbiórki	SŁUCHANIE
5	16′	Osiem pytań: co leży w skrytce?	ROZMOWA
6	19′	Dowody rzeczowe	CZYTANIE
7	21′	Teczka śledczego: wskazówki prosto na oś czasu	PRACA
8	32′	Rozprawa: adwokaci i ława przysięgłych	ROZMOWA
9	39′	Rozwiązanie: czyje to rzeczy	CZYTANIE
10	41′	Liścik do skrzyneczki	ROZMOWA

Cztery zespoły

pytanie na tablicy i zakresy: każdy zespół wyłapuje w nagraniu swoje wskazówki

3 min

ROZMOWA
3 MIN

1 Cztery zespoły, cztery zakresy

Jeśli masz egzemplarz książki, pokaż go; jeśli nie, pokaż okładkę z ekranu ze strony pakietu. Przeczytaj tytuł i nazwisko autorki, a potem powiedz:

POWIEDZ DZIECIOM

Marzenka ma dziesięć lat, mieszka w starej kamienicy i szuka skarbu. Przeszukała strych i piwnicę, ale nic nie znalazła. W piwnicy przyłapała ją sąsiadka, stara pani Józia, i zaprosiła do siebie na herbatę. Za chwilę w tej kamienicy ktoś coś znajdzie, a my ustalimy, czyje to jest.

Pytanie zapisane przed słuchaniem. Zapisz na tablicy i zostaw do końca zajęć:

POWIEDZ DZIECIOM

Po czym poznać, do kogo należy znaleziona rzecz?

Nie zbieraj teraz odpowiedzi — wrócicie do tego pytania na rozprawie.

Każdy zespół wyłapuje w nagraniu swoje wskazówki. Podziel klasę na cztery zespoły tak, jak siedzi: zespołem są sąsiednie ławki, nikt się nie przesiada. Zapisz na tablicy nazwy zespołów i powiedz każdemu na głos, na co ma uważać:

- **MIESZKANIE** — kto i kiedy mieszkał w mieszkaniu, w którym dziś mieszka Marzenka, i kiedy się wyprowadził;
- **RODZINA HANI** — kim była Hania i kim byli jej rodzice: czym się zajmowali, co umieli;
- **PANI JÓZIA** — od kiedy pani Józia mieszka w kamienicy, z kim się tu wprowadziła i co ma z dawnych lat;
- **PIEC** — gdzie stoi piec, jak wygląda, co się z nim stało i jak otwiera się skrytka.

Słuchają wszyscy w zespole. Z tych wskazówek zespół skorzysta na rozprawie — jako adwokaci albo jako ława przysięgłych.

> **Na co uważać:** zespół PIEC usłyszy swoje wskazówki dopiero w drugiej części nagrania. Powiedz mu to od razu, żeby w pierwszej części nie czuł, że coś przegapia.

Herbata u pani Józi

część 1 nagrania i oś czasu kamienicy

7 min

SŁUCHANIE
4 MIN

2 Część 1 — Herbata i dziewczynka sprzed wojny

Włącz segment 1 (4 min). Nagranie zatrzyma się samo.

Co usłyszy klasa: Marzenka pije z panią Józią herbatę ze starych filiżanek, które pani Józia dostała od mamy przed wojną, gdy zaraz po ślubie wprowadziła się z mężem do tej kamienicy. Pani Józia opowiada, że rok albo dwa lata przed wojną w mieszkaniu Marzenki zamieszkało małżeństwo z córeczką Hanią; mama Hani była nauczycielką, a tata grał na flecie w orkiestrze. Mówi też Marzence, że zejście samej do piwnicy było odważne, ale i bezmyślne, bo nikt nie wiedział, dokąd poszła. Nagranie kończy się wiadomością, że podczas okupacji rodzina Hani musiała się wyprowadzić, a pani Józia szukała jej po wojnie, nawet przez Czerwony Krzyż, i nie znalazła.

ROZMOWA
3 MIN

3 Oś czasu kamienicy

Narysuj na tablicy długą poziomą linię i podpisz na niej trzy miejsca: **1 — PRZED WOJNĄ · 2 — OKUPACJA · 3 — DZIŚ**. Przy DZIŚ dopisz „Marzenka". Jeśli ktoś pyta, co to okupacja: to czas wojny, kiedy Polską rządziły obce wojska.

Wszyscy pokazują na palcach. Zadaj po kolei trzy pytania. Po każdym cała klasa naraz pokazuje odpowiedź na palcach: jeden — przed wojną, dwa — okupacja, trzy — dziś. Wpisz na osi to, co pokazała większość:

- Kiedy do kamienicy wprowadziła się pani Józia z mężem? — „pani Józia z mężem" przy PRZED WOJNĄ;
- Kiedy w mieszkaniu Marzenki zamieszkała Hania z rodzicami? — „Hania z rodzicami" przy PRZED WOJNĄ;
- Kiedy rodzina Hani się wyprowadziła? — „rodzina Hani się wyprowadza" przy OKUPACJI.

Gdy ktoś zapyta, dlaczego rodzina Hani musiała się wyprowadzić: opowieść tego nie mówi; w czasie wojny wiele rodzin musiało opuścić swoje domy.

Na koniec zadaj pytanie przerwy i wysłuchaj jednej odpowiedzi:

POWIEDZ DZIECIOM

Czy historia Hani ma coś wspólnego ze skarbem, którego szuka Marzenka?

> **Na co uważać:** na osi stoją teraz tylko odpowiedzi na te trzy pytania. Gdy ktoś chce dopisać więcej, powiedz, że z reszty wskazówek jego zespół skorzysta na rozprawie.

SŁUCHANIE
6 MIN

4 Część 2 — Piec, który ma iść do rozbiórki

Włącz segment 2 (6 min). Nagranie urywa się w chwili, gdy Marzenka wsuwa rękę do skrytki.

Co usłyszy klasa: mijają tygodnie, Marzenka zdaje egzamin z fortepianu na piątkę i gra dla pani Józi sonatinę Mozarta. Zimą przytula się do wielkiego kaflowego pieca w swoim pokoju i nadaje mu imię Bartek — Bartek to więc piec, nie człowiek. Pewnego dnia piec zaczyna dymić, a zdun mówi, że jest bardzo stary i nadaje się tylko do rozbiórki. Marzenka chce go „wyleczyć", ogląda kafel po kaflu, staje na krześle, opiera się o piec i jeden kafel obraca się jak drzwiczki.

ROZMOWA
3 MIN

5 Osiem pytań: co leży w skrytce?

POWIEDZ DZIECIOM

Co Marzenka wyjmie ze skrytki?

Osiem pytań. Ty wiesz, co leży w skrytce, klasa — nie. Uczniowie zgadują pytaniami, na które odpowiadasz tylko „tak", „nie" albo „tego opowieść nie mówi". Zasady:

- każdy zespół zadaje dwa pytania, zespoły pytają na zmianę, a w zespole za każdym razem pyta ktoś inny;
- odpowiedzi „tak" zapisujesz w rogu tablicy jednym słowem, żeby klasa widziała, co już wie;
- zgadywanie też jest pytaniem („Czy to flet?");
- bliskie trafienie liczy się jako trafienie: na „Czy to pierścionek?" albo „Czy to pudełko?" odpowiadasz „tak" i zapisujesz słowo ucznia.

Po ósmym pytaniu kończycie, nawet jeśli klasa nie odgadła wszystkiego. Niczego nie potwierdzaj ani nie prostuj — odpowiedź przyniesie czytanie dowodów rzeczowych.

Co leży w skrytce, tylko dla ciebie: mała skrzyneczka bez kłódki i bez dziurki od klucza, a w niej flet poprzeczny rozłożony na trzy części, zawinięty w kawałek tkaniny i pokryty czarną śniedzią, pod nim stare, pożółkłe zdjęcia, a między zdjęciami koperta z dwiema obrączkami. W obrączkach są wygrawerowane imiona: Szymon i Maria. Pytania, które mogą paść:

- Czy to pieniądze? — nie.
- Czy to złoto? — tego opowieść nie mówi.
- Czy to biżuteria? — tak.
- Czy to instrument? — tak.
- Czy jest tam coś z papieru? — tak.
- Czy to należało do Hani? — „to ustalimy na rozprawie"; to pytanie nie wlicza się do ośmiu.

> **Na co uważać:** nie podpowiadaj przy złym pytaniu. Gdy klasa utknie, powiedz tylko, że w skrytce leży jedna rzecz, a w niej trzy kolejne.

CZYTANIE

2 MIN

6 Dowody rzeczowe

Poproś jedną osobę z zespołu PIEC do tablicy. Narysuj obok osi prostokąt — to skrzyneczka. Powiedz klasie dwa słowa, które zaraz padną: flet poprzeczny to flet, który trzyma się w poprzek, przy ustach, a śniedź to ciemny nalot, który z latami pokrywa metal.

Czytaj spokojnie, bez zatrzymywania się; gdy pada nazwa przedmiotu, osoba przy tablicy wpisuje go w prostokąt. Reszta klasy porównuje z tym, co odgadła.

POWIEDZ DZIECIOM

– Skarb! Znalazłam skarb! – zawołała na cały głos.

Do pokoju przybiegli rodzice. Tatuś ostrożnie wyjął ze skrytki małą skrzyneczkę. Położył ją na stole.

– Otwórz, bo to ty znalazłaś – zwrócił się do córki.

Skrzyneczka nie była zamknięta na kłódkę. Nie miała też dziurki od klucza. Marzenka podniosła delikatnie wieko.

– Ojej! – wykrzyknęła. – To jest flet!

Rzeczywiście, wewnątrz leżał rozłożony na trzy części flet poprzeczny, zawinięty w kawałek tkaniny. Dziewczynka wyjęła ostrożnie instrument pokryty czarną śniedzią. Pod spodem znajdowały się jakieś stare zdjęcia. Wysypała je na stół. Spomiędzy pożółkłych fotografii wypadła koperta. Marzenka zajrzała do środka.

– Obrączki!

Mama ujęła w palce mniejszą z nich. Na jej wewnętrznej stronie znajdowało się wygrawerowane imię: Szymon. Później, równie delikatnie, uniosła większą obrączkę.

– Maria – przeczytała.

W prostokącie mają stać: flet, stare zdjęcia, dwie obrączki, imiona Szymon i Maria. Na tym kończy się opowieść, którą klasa zna — kto schował te rzeczy, nie pada.

PRACA
11 MIN

7 Teczka śledczego: wskazówki prosto na oś czasu

Rozdaj karty dla ucznia. Na pierwszych stronach jest tekst obu części opowieści, na ostatniej — Teczka śledczego. Każdy szuka w tekście w zakresie swojego zespołu, tym samym, którego słuchał.

Oś czasu rośnie razem z szukaniem. Zasada jest jedna: kto znajdzie wskazówkę, zaznacza albo wpisuje ją w zadaniu 1 Teczki, a potem sam idzie do tablicy i dopisuje ją na osi przy miejscu, którego dotyczy — „tata Hani grał na flecie” przy PRZED WOJNĄ, „kafel obraca się jak drzwiczki” przy DZIŚ. Zanim coś dopisze, sprawdza, czy tego już na osi nie ma; jeśli jest, szuka dalej. Przy tablicy stoi naraz najwyżej jedna osoba z zespołu.

Gdy na osi jest około dziesięciu wskazówek, zatrzymaj pisanie przy tablicy. Uczniowie wracają do ławek i wypełniają zadanie 2 Teczki: wybierają jedną wskazówkę — swoją albo z osi — która najbardziej przyda się na rozprawie, i piszą, dlaczego się przyda.

Wszystkie wersje Teczki sprawdzają to samo: uczeń znajduje wskazówki i wybiera najmocniejszą na rozprawę. Czyje są rzeczy, uczniowie rozstrzygają dopiero na rozprawie. Jeśli chcesz komuś dać wersję łatwiejszą (A), trudniejszą (C) albo o łatwiejszej czytelności (S), wydrukuj ją przed lekcją z pliku ze wszystkimi wersjami i podaj po cichu razem z kartą dla ucznia — tekst opowieści jest tylko w karcie dla ucznia. Nie mów na głos, że ktoś dostaje inną kartę.

W młodszej klasie daj wszystkim wersję A albo pokaż każdemu zespołowi od razu zdanie, od którego zaczyna się jego zakres.

> **Na co uważać:** pilnuj, żeby przy tablicy nie zrobiła się kolejka. Gdy zbierze się więcej osób, niech czekające dopiszą wskazówkę w Teczce i wrócą do szukania; na oś wejdą przy następnej okazji.

Gdy zespół nie wie, gdzie szukać: wskaż mu zdanie, od którego zaczyna się jego zakres. Lista wskazówek z tekstu jest w Odpowiedziach na końcu tej karty.

ROZMOWA
7 MIN

8 Rozprawa: adwokaci i ława przysięgłych

Zapisz na tablicy dwa tropy: **RODZINA HANI** i **PANI JÓZIA I JEJ MĄŻ**.

Rozprawa. Powiedz jednym zdaniem, jak działa sąd: adwokat broni swojej strony, ława przysięgłych to ludzie, którzy słuchają obu stron i ogłaszają werdykt, czyli decyzję, a „Sprzeciw!" woła adwokat, gdy druga strona powie coś nieprawdziwego. Ty jesteś sędzią. Role:

- zespół RODZINA HANI to adwokaci pierwszego tropu;
- zespół PANI JÓZIA to adwokaci drugiego tropu — bronią go, nawet jeśli sami w niego nie wierzą, bo na tym polega praca adwokata;
- zespoły MIESZKANIE i PIEC to ława przysięgłych.

Przebieg:

- minuta narady: każda drużyna adwokatów wybiera dwie wskazówki z opowieści i dwie osoby, które je powiedzą. Ława w tym czasie sprawdza oba tropy wskazówkami ze swoich zakresów: zespół MIESZKANIE przygotowuje jedno pytanie do pierwszej drużyny, zespół PIEC — do drugiej;
- mowy: każda drużyna mówi przez minutę. Druga drużyna może zawołać „Sprzeciw!", gdy usłyszy coś, czego w opowieści nie było; ty rozstrzygasz jednym słowem: „przyjęty" albo „odrzucony";
- pytania ławy: po jednym do każdej drużyny, odpowiada jedna osoba;
- minuta narady ławy, szeptem; potem jedna osoba z ławy ogłasza werdykt pełnym zdaniem: „Ława przysięgłych uznaje, że rzeczy z pieca należały do..., ponieważ...", i podaje dwie wskazówki. Jeśli dwa zespoły ławy się nie zgadzają, każdy ogłasza swój werdykt.

Na koniec wskaż pytanie z tablicy, „Po czym poznać, do kogo należy znaleziona rzecz?", i poproś osobę, która ogłosiła werdykt, o jedno zdanie odpowiedzi.

> **Na co uważać:** nie zdradzaj, który trop jest prawdziwy, i nie pomagaj silniejszej drużynie. Drugi trop ma prawdziwe wskazówki — pani Józia mieszka w kamienicy od czasów przed wojną, wprowadziła się z mężem, a w kopercie leżą dwie obrączki, czyli ślad małżeństwa. Argumenty obu stron masz w Odpowiedziach.

Gdy drużyna milczy, zadaj jej jedno pytanie pomocnicze:

- drużynie RODZINA HANI: „Na czym grał tata Hani?";
- drużynie PANI JÓZIA: „Ile obrączek leżało w kopercie i co to może znaczyć?".

Rozwiązanie

2 min

prowadząca czyta, czyje to rzeczy, a ława sprawdza swój werdykt

CZYTANIE
2 MIN

9 Rozwiązanie: czyje to rzeczy

Powiedz: „Sprawdźmy werdykt ławy przysięgłych". Przeczytaj:

POWIEDZ DZIECIOM

– Ja chyba wiem, czyje to są rzeczy. Pani Józia opowiedziała mi o rodzinie, która tutaj mieszkała przed wojną i w czasie okupacji.

– Idź wobec tego do pani Józi i zapytaj, czy może do nas na chwilę wstąpić – poprosił tatuś.

Po chwili przydreptała niezwykle podekscytowana staruszka. Tatuś pokazał jej znalezisko.

– Szymon i Maria to rodzice Hani – wyjaśniła. – A to jest właśnie Hania. – Wskazała na jedną z fotografii. – Hania z mamą, Hania z tatą, zdjęcie ślubne Szymona i Marii, Hania w wózeczku, Hania z psem... A tutaj cała rodzina w komplecie.

– Ukryli przedmioty, które uznali za najcenniejsze – zauważyła mama.

Zapytaj ławę przysięgłych: „Który wasz argument się potwierdził?". Odpowiada jedna osoba. Drużynie, która broniła pani Józi, podziękuj za dobrą obronę: to ona sprawiła, że trzeba było szukać mocniejszych dowodów.

Liściki do skrzyneczki

4 min

każdy pisze, komu Marzenka powinna oddać skrzyneczkę

ROZMOWA
4 MIN

10 Liścik do skrzyneczki

Zapisz na tablicy:

POWIEDZ DZIECIOM

Komu Marzenka powinna oddać skrzyneczkę i dlaczego?

Liścik do skrzyneczki. Każdy wyrywa kartkę z zeszytu i pisze jedno zdanie: „Marzenka powinna oddać skrzyneczkę..., bo...". Bez podpisu. Kartkę składa na pół. Daj pudełko albo koszyk pierwszej ławce — to jest skrzyneczka klasy. Wędruje od ławki do ławki, każdy wrzuca swój liścik i podaje pudełko dalej, a ostatnia osoba odnosi je na twoje biurko.

Wyjmij trzy liściki na chybił trafił i przeczytaj je na głos. Po każdym zapytaj: „Z czym w opowieści to się zgadza?". Jedna odpowiedź z sali.

Pozostałe liściki zabierz ze sobą — pokażą ci, ile osób zrozumiało, czyje to rzeczy, i pamięta, że rodzina Hani zaginęła i trzeba jej szukać.

> **Na co uważać:** Marzenka nie wie, gdzie jest Hania, a pani Józia szukała jej po wojnie i nie znalazła. Liścik „Hani, bo to jej rzeczy" jest dobry; liścik „Hani, ale najpierw trzeba ją znaleźć, na przykład z pomocą pani Józi" — jeszcze lepszy.

Ciąg dalszy?

Marzenka postanawia oddać skrzyneczkę właścicielom, choć od wojny nikt nie wie, gdzie ich szukać. Czy się uda i jaki list przyjdzie potem do kamienicy, opowiada dalej książka Joanny Wiśnios „Niezwykłe przygody małej poszukiwaczki skarbów”.

Jeśli książka jest w Waszej bibliotece, zachęć dzieci do przeczytania całości.

ZAMÓW EGZEMPLARZ DO BIBLIOTEKI
miastoksiazek.pl/ksiazka/niezwykle-przygody-malej-poszukiwaczki-skarbow

Odpowiedzi dla prowadzącej

Wersje karty pracy: A łatwiejsza · **B** standardowa (ta w karcie ucznia) · **C** trudniejsza · **S** o łatwiejszej czytelności. Na kartach uczniów jest tylko litera — nikt nie widzi, kto ma łatwiejszą.

Wskazówki w opowieści, zakres po zakresie

Każde z tych zdań pada w nagraniu dosłownie. Czytasz je na głos tylko wtedy, gdy zespół poprosi o jedno zdanie albo utknie.

MIESZKANIE (część 1)

- „– A co się wtedy działo w naszym mieszkaniu?”
- „Rok, a może dwa lata przed wojną wprowadziło się tam małżeństwo z córeczką.”
- „Niestety podczas okupacji rodzina Hani musiała się wyprowadzić i przenieść w inne miejsce. Nie spotkałam ich już nigdy więcej.”

RODZINA HANI (część 1)

- „Dziewczynka była chyba w twoim wieku lub trochę młodsza. Tak jak ty miała dwa długie warkocze z wielkimi kokardami.”
- „Jej mama była nauczycielką, a tatuś pracował w orkiestrze symfonicznej. Przepięknie grał na flecie i był naprawdę bardzo utalentowany.”
- „– Od tamtej pory słuch o nich zaginął. Pytałam, szukałam, napisałam nawet w tej sprawie do Czerwonego Krzyża.”

PANI JÓZIA (część 1)

- „– Te filiżanki dostałam od mojej mamy jeszcze przed wojną, gdy zaraz po ślubie wprowadziłam się z mężem do tego domu – powiedziała pani Józia.”
- „– Najdłużej ze wszystkich. Z tamtych czasów zostałam tylko ja.”

PIEC (część 2)

- „Marzenka z przyjemnością przytulała się do wielkiego pieca w swoim pokoju.”
- „Piec miał ponad dwa metry wysokości. Pokrywały go piękne, zielone kafle, a w jego dolnej części znajdowały się metalowe drzwiczki.”
- „Spojrzał krytycznie na Bartka i stwierdził, że jest już bardzo stary i nadaje się tylko do rozbiórki.”
- „Jeden z kafelków obrócił się niczym drzwiczki, ukazując wnętrze wąskiego korytarzyka.”

Dowody rzeczowe (czytasz je sama): flet poprzeczny pokryty czarną śniedzią, stare, pożółkłe zdjęcia, koperta z dwiema obrączkami, imiona Szymon i Maria.

Rozprawa: argumenty obu stron

Za rodziną Hani — trop, który rozwiązanie potwierdza:

1. W skrytce leży flet, a tata Hani „przepięknie grał na flecie”.
2. Piec stoi w pokoju Marzenki, a w tym mieszkaniu przed wojną mieszkała rodzina Hani. Pani Józia mieszka w tej samej kamienicy, ale w innym mieszkaniu — Marzenka pyta ją, co działo się „w naszym

mieszkaniu”.

3. Rodzina Hani „podczas okupacji” musiała się wyprowadzić, więc miała powód, żeby najcenniejsze rzeczy ukryć, a nie zabrać.
4. Dwie obrączki to ślad małżeństwa — a w mieszkaniu mieszkało „małżeństwo z córeczką”.
5. Na obrączkach są imiona Szymon i Maria, a sąsiadka ma na imię Józia — imię Maria do niej nie pasuje.

Za panią Józią i jej mężem — trop, który tylko wygląda na pewny:

1. Pani Józia mieszka w kamienicy od czasów przed wojną, „najdłużej ze wszystkich”.
2. Wprowadziła się tu „zaraz po ślubie” z mężem, a w kopercie leżą dwie obrączki — to też ślad małżeństwa.
3. Przechowuje rzeczy z dawnych lat, na przykład filiżanki od mamy.
4. „Z tamtych czasów zostałam tylko ja” — pani Józia jako jedyna z dawnych mieszkańców wciąż tu mieszka i pamięta tamte czasy. To słabszy argument: rodzina Hani też mieszkała tu przed wojną i mogła coś zostawić, zanim się wyprowadziła. Jeśli ława albo druga drużyna to zauważy, ma rację.

Co rozstrzyga. Wskazówki pani Józi pasują do „kogoś z kamienicy sprzed wojny”, ale nie tłumaczą fletu ani tego, że piec stoi w mieszkaniu Hani, a imię Maria do pani Józi nie pasuje. Imię jej męża w opowieści nie pada, więc obrączka z imieniem Szymon niczego jeszcze nie przesądza.

Werdykt jest dobry, gdy ława podaje co najmniej dwie wskazówki z opowieści i żadna z nich nie jest domysłem („bo pani Józia jest stara”). Werdykt „pani Józia i jej mąż” z dwiema prawdziwymi wskazówkami też jest dobrze uzasadniony — rozwiązanie pokaże, czego zabrakło.

Teczka śledczego

Teczka nie rozstrzyga sprawy — czyje są rzeczy, klasa ustala dopiero na rozprawie. Oceniasz sposób, nie wybór tropu. Kryteria są te same we wszystkich wersjach:

1. wskazówka pochodzi z opowieści — słowa da się odnaleźć w tekście;
2. uczeń przypisał ją do tropu i to przypisanie nie kłóci się z tekstem;
3. przy najmocniejszej wskazówce uczeń napisał, dlaczego pomoże na rozprawie.

WERSJA A

Zadanie 1 — klucz. 1 — H · 2 — J · 3 — H · 4 — J · 5 — H · 6 — N. Zdanie 3 można też uznać za pasujące do obu tropów, jeśli uczeń powie, że pani Józia też była mężatką; wtedy dopytaj, w którym mieszkaniu stoi piec.

Przykład dobrej odpowiedzi 1. „Wybieram zdanie numer 1, bo w piecu był flet. Ta wskazówka pomoże drużynie, która broni tropu rodziny Hani.”

Przykład dobrej odpowiedzi 2. „Wybieram zdanie numer 2, bo w kopercie były dwie obrączki, a pani Józia miała męża. Ta wskazówka pomoże drużynie, która broni tropu pani Józi i jej męża.”

WERSJA B

Przykład dobrej odpowiedzi 1 (zespół RODZINA HANI). Wskazówki: „Przepięknie grał na flecie” — pasuje do rodziny Hani, bo w skrzyneczce był flet; „Jej mama była nauczycielką, a tatuś pracował w orkiestrze” — rodzina Hani, bo to opis jej rodziców. Najmocniejsza wskazówka: „Tata Hani grał na flecie. To mocna wskazówka, bo flet leżał w piecu, a o pani Józi nikt nie mówi, że gra na jakimkolwiek instrumencie.”

Przykład dobrej odpowiedzi 2 (zespół PANI JÓZIA). Wskazówki: „zaraz po ślubie wprowadziłam się z mężem do tego domu” — pani Józia i jej mąż, bo w kopercie leżały dwie obrączki; „Z tamtych czasów zostałam tylko ja” — pani Józia, bo tylko ona pamięta czasy sprzed wojny. Najmocniejsza wskazówka: „Wprowadziła się z mężem zaraz po ślubie. To pasuje do dwóch obrączek, więc adwokaci pani Józi mają się na czym oprzeć.”

Przykład, który kryteriów nie spełnia. „Pani Józia, bo jest najstarsza.” Wiek pani Józi nie jest wskazówką o tym, czyje są rzeczy. Dopytaj: „Co z tych rzeczy pasuje do pani Józi?”.

WERSJA C

Zadanie 2 — klucz. Wskazówki pasujące do obu tropów: dwie obrączki (w mieszkaniu Marzenki mieszkało „małżeństwo z córeczką”, a pani Józia wprowadziła się „z mężem”), czas sprzed wojny (obie rodziny mieszkały w kamienicy przed wojną) albo stare zdjęcia (każda rodzina mogła je mieć). Dobra odpowiedź nazywa wskazówkę i podaje argument dla każdej ze stron.

Przykład dobrej odpowiedzi 1. „Do obu tropów pasują dwie obrączki. Adwokat rodziny Hani powie, że w mieszkaniu Marzenki mieszkało małżeństwo z córeczką. Adwokat pani Józi powie, że ona wprowadziła się do kamienicy z mężem zaraz po ślubie.”

Przykład dobrej odpowiedzi 2. „Do obu pasuje to, że wszystko działo się przed wojną. Adwokat pani Józi powie, że ona mieszka tu najdłużej ze wszystkich. Adwokat rodziny Hani powie, że Hania z rodzicami też mieszkała tu przed wojną, i to w mieszkaniu z piecem.”

WERSJA S

Zadanie 1 — klucz. Rodzina Hani: tata grał na flecie; mieszkali w mieszkaniu Marzenki; wyprowadzili się podczas okupacji. Pani Józia: wprowadziła się z mężem po ślubie; mieszka w kamienicy najdłużej; ma filiżanki od mamy.

Zadanie 2. Każda zakreślona rzecz jest dobra, jeśli dokończenie zdania się z nią zgadza: „flet — do rodziny Hani, bo tata Hani grał na flecie”, „obrączki — do małżeństwa”.

Liścik do skrzyneczki

Kryteria dobrego liściku:

1. wskazuje osobę albo osoby, którym Marzenka powinna oddać skrzyneczkę;
2. ma powód zgodny z opowieścią — czyje to rzeczy albo kto może pomóc ich szukać;
3. nie kłóci się z tym, co wiadomo: od wojny nikt nie wie, gdzie jest rodzina Hani.

Przykład dobrej odpowiedzi 1. „Marzenka powinna oddać skrzyneczkę Hani, bo to są rzeczy jej rodziców.”

Przykład dobrej odpowiedzi 2. „Marzenka powinna oddać skrzyneczkę pani Józi na przechowanie, bo pani Józia znała Hanię i może pomóc jej szukać.”

Przykład, który kryteriów nie spełnia. „Marzenka powinna ją zatrzymać, bo to ona znalazła.” Brak powodu z opowieści, dlaczego to miałyby być jej rzeczy. Gdy taki liścik wypadnie z pudełka, zapytaj klasę: „Czyje to rzeczy — i czy znalazca może je zatrzymać?”.

© Metabook sp. z o.o. · bezpłatnie do zajęć w szkołach, bibliotekach, świetlicach i domach kultury